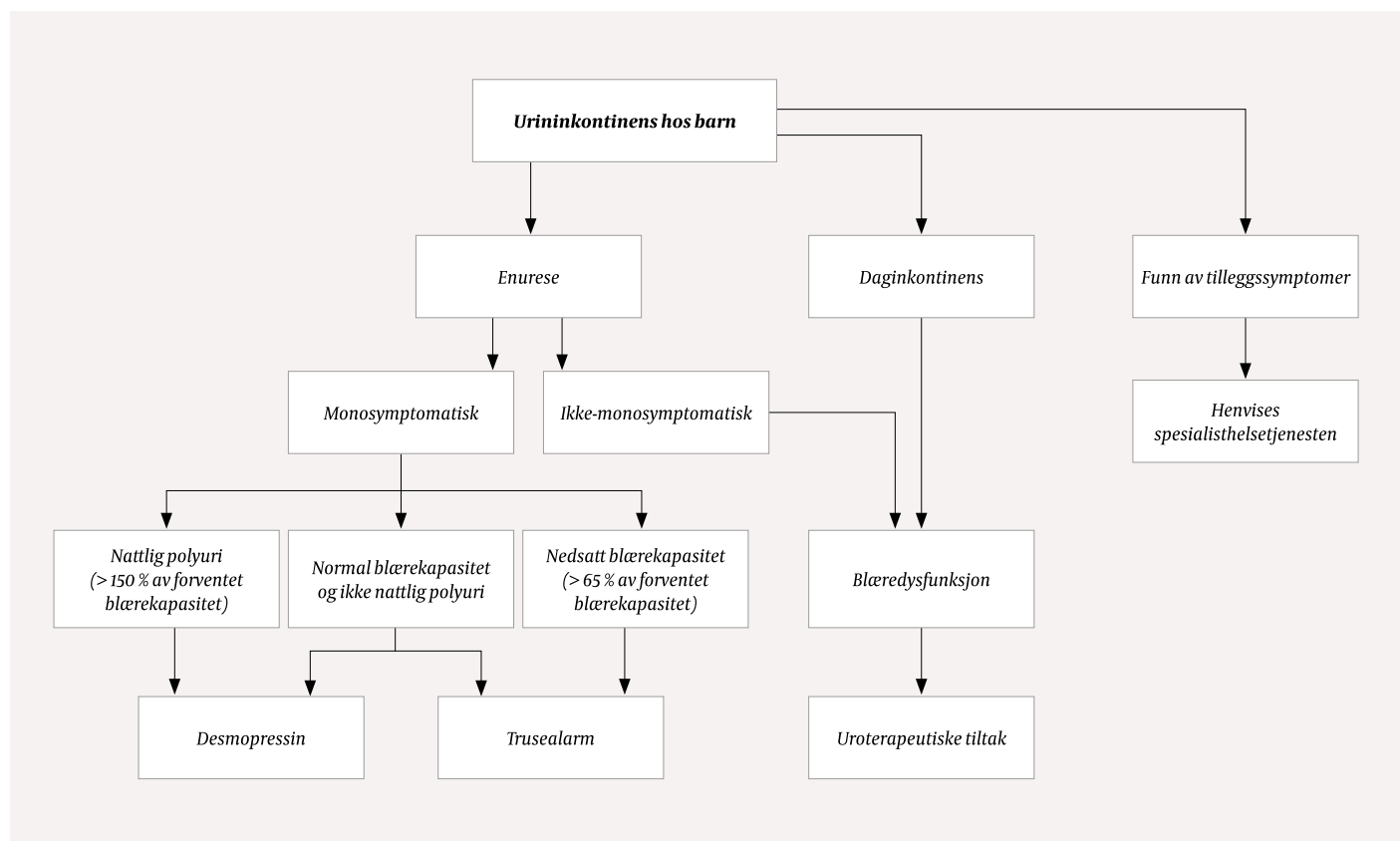

Tabell 1 Definisjoner på inkontinens hos barn (1).

Begrep	Definisjon
Primær inkontinens	Ufrivillig vannlating hos barn > 5 år som aldri har vært tørre
Sekundær inkontinens	Ufrivillig vannlating hos barn som tidligere har vært tørre > 6 måneder
Kontinuerlig inkontinens	Konstant lekkasje av urin dag og natt
Daginkontinens	Ufrivillig vannlating på dagtid
Enurese	Ufrivillig vannlating under søvn hos barn > 5 år
Primær enurese	Ufrivillig vannlating under søvn hos barn > 5 år som aldri har vært tørre
Sekundær enurese	Ufrivillig vannlating under søvn hos barn > 5 år som tidligere har vært tørre i > 6 måneder
Monosymptomatisk enurese	Ufrivillig vannlating under søvn uten symptomer fra urinveiene på dagtid
Ikke-monosymptomatisk enurese	Ufrivillig vannlating under søvn og symptomer fra urinveiene på dagtid

Anine Lie, Ann Christin Gjerstad, Vibeke Fossum, Cathrine Teigen, Hans Skari, Petra Aden, Anna Bjerre. Vannlatingsforstyrrelser hos barn – en praktisk tilnærming. Tidsskr Nor Legeforen 2020; 140. doi: 10.4045/tidsskr.18.0565.

Figur 1 Behandling av urininkontinens hos barn (6-8).

Anine Lie, Ann Christin Gjerstad, Vibeke Fossum, Cathrine Teigen, Hans Skari, Petra Aden, Anna Bjerre. Vannlatingsforstyrrelser hos barn – en praktisk tilnærming. Tidsskr Nor Legeforen 2020; 140. doi: 10.4045/tidsskr.18.0565.

Tabell 2 Utredning av vannlatingsforstyrrelser hos barn (1, 5).

Fase av utredning	Momenter ved utredning
Anamnese	
Dagsymptomer	Frekvens, utsatte miksjoner, plutselig sterk tissetrang, urinlekkasje (frekvens, tidspunkt, mengde), i stand til å holde seg om nødvendig, kraft på gutters urinstråle, bruk av bukpressen ved vannlating, kontinuerlig urinlekkasje
Nattsymptomer	Antall våte netter per uke, når på natten det er vått, bleiebruk, om barnet tisser på toalettet hver morgen og kveld, om barnet har vært tørt > 6 måneder sammenhengende tidligere
Avføringsvaner	Frekvens, mengde, konsistens (fast, knollet eller løs), eventuell lekkasje
Søvnmonster	Snorking, nesetetthet, vanskelig innsovning, oppvåkninger
Motivasjon	Hvem «eier» problemet? Barnet? Foreldrene? Begge? Hvordan er motivasjonen?
Tilleggssymptomer	Redusert allmenntilstand, vekttap, dårlig tilvekst, tretthet, polydipsi, polyuri
Klinisk undersøkelse	
Vekt og lengde	Vurderes iht. vekstkurve og tidligere målinger
Blodtrykk	Anbefales dersom utstyr er tilgjengelig
Anogenitalområdet	Se etter labiale synekier, fimose, meatusstenose, hemoroider, fissurer og tegn på fekal inkontinens
Sakrumområdet	Se etter tegn til skjult ryggmargsbrokk: grop, behåring, endret pigmentering, asymmetri, hevelse/lipom
Nevrologi	Sensibilitet i anogenitalområdet, reflekser og kraft i underkremittene
Urinstiks	Tas rutinemessig. Urinprøve sendes til dyrkning dersom det er utslag på leukocytter
Loggføring	
Tisselliste	Tidspunkt og volum for miksjoner og lekkasjer i minst to dager (omtrentlig mengde: våt i truse, gjennom til buksene, klissvåt). Vannlatingsfrekvens: Normalt 4–7 vannlatinger/dag. Blærekapasitet (største tisevolum): Det største volumet på skjemmet utenom morgenvolumet. Forventet blærekapasitet: 30 ml + (alder i år x 30) (4). Nedsatt blærekapasitet: < 65 % av forventet blærekapasitet
Drikkeliste	Tidspunkt, volum og type drikk i minst to dager. Væskeinntak: Anbefalt 25–30 ml/kg/døgn eller 1 200–1 500 ml/døgn for skolebarn
Nattdagbok	Bleievekt, natturin og morgenurin i minst syv dager (må sove med bleie). Nattlig urinproduksjon: Summen av bleievekt, morgenurin og ev. natturin. Nattlig polyuri: Nattlig urinproduksjon > 150 % av forventet blærekapasitet

Anine Lie, Ann Christin Gjerstad, Vibeke Fossum, Cathrine Teigen, Hans Skari, Petra Aden, Anna Bjerre. Vannlatingsforstyrrelser hos barn – en praktisk tilnærming. Tidsskr Nor Legeforen 2020; 140. doi: 10.4045/tidsskr.18.0565.

Ramme 1

Uroterapeutiske tiltak ved daginkontinens og ikke-monosymptomatisk enuresis hos barn (1).
Informasjon og avmystifisering
Alderstilpasset gjennomgang av normal fysiologi/anatomi og hvordan barnet avviker fra dette
Instruksjon om atferdsendring
Alltid tisse morgen og kveld
God tid på toalettet
Fullstendig blæretømming
• Støtte til bena, klær nedenfor knærne
• Gutter kan sitte
Regelmessig vannlating, ev. «klokketissing»
• Hver 3. time hos de som utsetter miksjoner
• Oftere initialt hos de med hyppige miksjoner
Unngå «holde-manøvrer»
Regelmessig avføring, behandle ev. forstoppelse
Livsstilsråd
Væskeinntak optimaliseres for blæretrening, se ramme 1
2/3 av væskeinntak bør være før klokken 16
Kostholdsråd ved forstoppelse
Registrering
Føre dagbok over relevante symptomer
Støtte og oppmuntring
Tett oppfølging anbefales (1–2 ganger per måned)

Anine Lie, Ann Christin Gjerstad, Vibeke Fossum, Cathrine Teigen, Hans Skari, Petra Aden, Anna Bjerre. Vannlatingsforstyrrelser hos barn – en praktisk tilnærming. Tidsskr Nor Legeforen 2020; 140. doi: 10.4045/tidsskr.18.0565.